

פרק ארבעה-עשר:

הדרך קצרה ללימוד מוסר

לסיום המערכת תבוא כאן הדרך קצרה ללימוד המוסר :

- א. תקבע לך זמן מסוין ללימודו, שלא יופרע מטרודות היום. הטוב ביותר לקבוע את הזמן בקשר עם אחת התפילות, כגון לפני או אחרי אחורי שחרית. השעור הוא לפני ההבנה והאפשרות. רצוי הוא ללמידהחצי שעה, ללמידה בלבד, בלי חברותא.
- ב. תתחיל את הסדר בסקירה קצרה על היום שעבר בבחינת התחנוגות במידות והעבודה.
- ג. יש ללמידה ספר אחד, או לפחות שער אחד בקביעות, לא לקפוץ מספר בספר.
- ד. אחרי כשלון חמור במידות וצרוך חזק בתיקון מיידי — תלמד באותו יום מאמר חז"ל או קטע מספר הנוגע לתיקון אותו עניין.
- ה. תתחיל את הלימוד בקריאת משפט או קטע אחד בעיון רב ובדקוק, בלי ניגון ותרgesות אלא בדרך העמל בהבנת ראשונים ואחרונים.
- ו. ותזכיר: אין מלייצות פיזיות בספרים מוסר שלא היה צריך לדקדק בהן!
- ז. ספרי-מוסר היסודיים למה שנקרה "לימוד מוסר" הם: חובות הלבבות, אגרת הרמב"ן, שער תשובה, ארותות צדיקים, תומך דבורה, מסילת ישרים, אור ישראל. צעירים עד גיל שש-עשרה, שאין להם עוד טעם בספרים הנ"ל, יכולים ללמידה תנא דבר אליה, משלוי עם פירוש רבינו יונה, מס' אבות עם פ"י, רבינו יונה או החסיד י"ב"ץ, או מאחרונים ס' שמירת הלשון של החפץ חיים או מכתב מאליהו ח"א מגרא"א דסלר.
- ח. אחרי לימוד המשפט או הקטע בעיון תחוור עליו בקול וניגון דוקא. תמיד במגמה לחזור יותר ויוטר להבנת העניין.
- ט. כל זמן שתרגיש עוד טעם ורושם בחזרה על המשפט והקטע — תמשיך בחזרה, אפילו במשך שבועות רבים.
- ט'. בהמשך החזרה ובהתעמק ההבנה תנסה לחשב על עצמו ומצרך באותו עניין הנלמד.
- י. אם תוכל השתדל להסיק איךו מסקנה מעשית מהгалמו, להגיע לאיזה שינוי או חיוק קטן בהתחנוגות שלך, אבל "תפסת מרובה לא תפסת. תפסת מועט — תפסת!"
- יא. בלמידה מוסר שלנו אין לשאוף לרכישת בקיאות. — הספרים של גודלי

הדורות העוסקים במוסר ובהלכות יסודי התורה צריכים ללימוד, אך לא בסדר זה של לימוד מוסר.
יב. הספרים שכל תלמיד חכם צריך לדעת הם: ספר הכוורין, השמונה פרקים לרמב"ם; מספרי האחرونנים: דרך ה' ודעת תבונת לרמץ"ל, נפש החיים להגר"ח מולוזין. מהספרים שראו או ר מבוצלי המוסר האחرونנים — לבחור לעצמו כל אחד לפי טעמו והבנתו.

בזה הגיענו לסיום מערכת לימודי המוסר בע"ה.